

## KÚRIA

*Bfv.III.68/2015/9.szám*

*A Kúria Budapesten, a 2015. év május hó 11. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő*

### ***v é g z é s t:***

*A hamis vád büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Székesfehérvári Városi Bíróság 9.B.875/2009/13. számú ítéletét, valamint a Fejér Megyei Bíróság 1.Bf.3/2010/4. számú végzését hatályon kívül helyezi, és a terhelttel szemben az ellene 2 rendbeli hamis vád büntette [1978. évi IV. törvény 233. § (1) bekezdés a) pont és (2) bekezdés] miatt a büntetőeljárást megszünteti.*

*A felmerült 20.670 (húszezer-hatszázhetven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.*

*Elrendeli a terhelt által esetlegesen megfizetett bűnügyi költségnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkorai törvényes kamatával emelt visszatérítését a terhelt részére.*

*E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.*

### ***I n d o k o l á s***

A Székesfehérvári Városi Bíróság a 2009. november 10-én kelt 9.B.875/2009/13. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli hamis vád büntetében [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban korábbi Btk. - 233. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés], és ezért halmazati büntetésül 10 hónapi börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette.

Védői fellebbezés alapján eljárva a Fejér Megyei Bíróság a 2010. március 4-én kihirdetett 1.Bf.3/2010/4. számú végzésével az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

Ennek folytán az elsőfokú ítélet ugyanazon a napon jogerőre emelkedett.

A pertörténetből a következő adatokat szükséges kiemelni:

Az ügyben a Székesfehérvári Városi Bíróság az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel szemben ügyészi indítványra, a terhelt távollétében, a Be. XXV. Fejezetének szabályai szerint folytatta le az elsőfokú eljárást. Ügydöntő határozatát 2009. november 10-én hozta meg és hirdette ki, az azonban a védő fellebbezése folytán nem emelkedett jogerőre.

A B-i Rendőrkapitányság 2009. december 7-én értesítette a bíróságot, hogy az ügyben kibocsátott elfogatóparancs alapján a terheltet elfogták, egyben közölte a terhelt tényleges tartózkodási helyét is.

Ennek nyomán az elsőfokú bíróság intézkedett az elsőfokú ítéletnek a terhelt részére való kézbesítése, a terhelt jogorvoslati nyilatkozatának beszerzése és az elfogatóparancs visszavonása iránt, majd 2009. december 23. napján rendelkezett az iratoknak - a megyei főügyészség útján - a másodfokú bírósághoz való felterjesztéséről.

A másodfokú bíróság eljáró tanácsának elnöke 2010. január 27-én az ügyben a fellebbezés elbírálására nyilvános ülést tűzött ki 2010. március 4. napjára. Erre - bár elfogatóparancsot nem bocsátott ki - a terheltet kizárólag hirdetményi úton rendelte idézni, melyre az utasításnak megfelelően került sor.

A 2010. március 4. napjára kitűzött nyilvános ülésen a tanács elnöke megállapította, hogy a terhelt szabályszerű hirdetményi idézés ellenére nem jelent meg, a nyilvános ülés megtartásának törvényi akadálya nincs.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság a nyilvános ülést megtartotta, és azon ügydöntő határozatot hozott.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt okból terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

Ennek indokai szerint az eljáró bíróság a Be. 373. § (1) bekezdés I. pontjának c) alpontjában, valamint a III. pont a) és b) alpontjában írt eljárási szabályokat megsértette, mert törvényes vád hiányában járt el, indokolási kötelezettségének nem tett eleget és ítéletének rendelkező része teljes mértékben ellentétes az indokolással.

Sérelmezte továbbá, hogy sem a tárgyalásokon, sem az ítélet kihirdetésekor nem volt jelen, az ítéletet távollétében hozta meg a bíróság.

A Legfőbb Ügyészség a BF.375/2015/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben alaposnak tartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Be. XXV. Fejezetében írt külön eljárást törvényesen alkalmazta, és maradéktalanul betartotta annak szabályait.

Az elsőfokú ítélet kihirdetését követően azonban - még az iratoknak a másodfokú bíróságra történő felterjesztése előtt - a terhelt tartózkodási helye ismertté vált.

A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy ezt követően már nem járhatott volna el a Be. XXV. Fejezetében írt külön eljárás szabályai szerint, hanem a büntetőeljárás általános szabályait kellett volna szem előtt tartania.

A Be. 361. § (3) bekezdése szerint a másodfokú bíróság a vádlottat a nyilvános ülésre idézi. A Be. 362. § (3) bekezdése értelmében a nyilvános ülést a szabályszerűen megidézett vádlott távollétében is meg lehet tartani, s ha a nyilvános ülés eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges, a fellebbezés elbírálható.

Az ismert tartózkodási helyű terheltet a Be. 70. § (1) bekezdés b) pontja alapján posta útján kell idézni, a Be. 70. § (5) bekezdése csak az ismeretlen tartózkodási helyű terhelt részére teszi lehetővé a hirdetményi kézbesítést.

A fentieket összevetve megállapítható, hogy jelen esetben a terhelt idézése a másodfokú bíróság nyilvános ülésére nem volt szabályszerű, a nem szabályszerűen idézett terhelt távollétében pedig a nyilvános ülés sem lett volna megtartható.

Ezért a másodfokú bíróság határozatát olyan személy távollétében hozta meg, akinek a jelenléte a törvény alapján kötelező volt. Ez

pedig a Be. 373. § (1) bekezdés II. pont d) alpontjában írt eljárási szabálysértés.

Ezért a Legfőbb Ügyészség a jogerős másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és a másodfokú bíróság új eljárás folytatására való utasítását indítványozta.

A védő az ügyészi átiratra tett írásbeli észrevételében a határozat jogszerű felülbírálatát kérte.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsülésen bírálta el.

A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint alapos.

Az elsőfokú bíróság az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel szemben a Be. XXV. Fejezetében foglalt külön eljárást annak szabályainak maradéktalan betartásával, indokoltan folytatta le. Így a Be. 43. § (5) bekezdésében írt kötelezettségét nem teljesítő, tartózkodási helyének megváltozását be nem jelentő terhelt az elsőfokú eljárásnak a távollétében való lefolytatását nem sérelmezheti, arra felülvizsgálatot nem alapíthat (BH 2010.36.).

Ugyanakkor a másodfokú bíróság azt nem észlelte, hogy az elsőfokú ítélet kihirdetését követően a terhelt idézhető címe ismertté vált. Ez pedig a Be. 531. § (5) bekezdés első fordulatában írtakon keresztül a büntetőeljárás általános szabályai szerinti eljárásra való áttérés kötelezettségét vonta volna maga után.

A Legfőbb Ügyészség helyesen hivatkozott arra, hogy a Be. 361. § (3) bekezdése szerint a terheltet a nyilvános ülésre idézni kell, és a nyilvános ülés a Be. 362. § (3) bekezdése értelmében csak a szabályszerűen megidézett terhelt távollétében tartható meg.

Az ismert tartózkodási helyű terhelt részére pedig a Be. 70. § (5) bekezdésében foglalt hirdetményi idézés nem szabályszerű.

Ezért a másodfokú bíróság nem a szabályszerűen idézett terhelt távollétében tartotta meg a nyilvános ülést és hozta meg ügydöntő határozatát, hanem olyan személy távollétében, akinek a jelenléte a nyilvános ülésen kötelező lett volna.

Eljárási szabálysértést követett el a másodfokú bíróság egyébként akkor is, amikor a Be. 531. § (5) bekezdés első mondata szerint a fellebbezést nem tárgyaláson bírálta el; ez ugyanis akkor is kötelezettsége lett volna, ha a terhelt tartózkodási helyének ismertté válására nem az ügyviteli értelemben vett másodfokú eljárás során, de az elsőfokú eljárás befejezése után kerül sor. Itt pedig már nem csupán a terhelt szabályszerű idézése, hanem - a

kihallgatási kötelezettségénél fogva - a tényleges jelenléte is az eljárási cselekmény megtarthatóságának feltétele lett volna.

A fentiekből következően az eljárt másodfokú bíróság a terhelttel szemben a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) alpontjában írt eljárási szabálysértést valósította meg. Ez pedig a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti törvényes felülvizsgálati ok, ami kötelezően - jelen esetben a másodfokú - ítélet hatályon kívül helyezését, és az eljárt bíróság új eljárás folytatására való kötelezését vonja maga után.

Jelen esetben azonban a Kúria - az ún. „abszolút” eljárási szabálysértéssel meghozott másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésén túl - nem rendelkezhetett a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása felől.

A büntetőeljárás egészére, így a felülvizsgálati eljárásra is irányadó ugyanis a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontja, mely szerint büntetőeljárást nem lehet indítani, a már megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni vagy felmentő ítéletet kell hozni, ha - a törvényben meghatározott kivételekkel - büntethetőséget kizáró vagy megszűntető ok áll fenn.

A korábbi Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint az életfogytig tartó szabadságvesztéssel nem büntethető bűncselekmény büntethetősége a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de - ha e törvény másképp nem rendelkezik - legalább három év elteltével megszűnik.

A terhelt terhére rótt minősített hamis vád büntette [korábbi Btk. 233. § (1) bekezdés a) pont és (2) bekezdés] büntetési tételének felső határa öt évig terjedő szabadságvesztés.

Az ügyben a másodfokú bíróság érdemi határozatát 2010. március 4. napján hozta meg.

A korábbi Btk. 35. § (1) bekezdése szerint az elévülést a büntetőügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye szakítja félbe.

Ilyen cselekmény a jogerős határozat meghozatala óta, az azt követő öt éven belül nem történt. A terhelt és az ügyész az eljárás jelen szakaszában már egyaránt ügyféli pozícióban vannak, így cselekményeik eleve nem alkalmasak az elévülés megszakítására (3/2010. BJE). A bíróság pedig első ízben 2015. április 2-án - azaz már elévülési időn túl - rendelkezett az indítvány tanácsülésre történő kitűzéséről, ámbátor - mivel kifejezetten a terhelt javára történik - ez sem tekinthető az elkövető ellen foganatosított

eljárási cselekménynek. A büntetőeljárás tehát a továbbiakban - elévülés okán - nem folytatható.

A teljesség érdekében megjegyzi a Kúria, hogy a törvényes vád hiányára, az indokolási kötelezettség elmulasztására, valamint az ítélet rendelkező része és az indokolása közötti teljes ellentétre alapított felülvizsgálati indítvány - az azt megalapozó tények és adatok megjelölésének hiányában - törvényben kizárt (EBH 2007.1596.).

A megelőzően kifejtettekre tekintettel azonban a Kúria a megtámadott első- és másodfokú határozatokat a Be. 428. § (2) bekezdése szerint hatályon kívül helyezte, és a terhelttel szemben 2 rendbeli hamis vád büntette miatt a büntetőeljárást - a Be. 345. §-ára, a Be. 385. §-ára és a Be. 419. §-ának (1) bekezdésére utalással - a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontjára figyelemmel, a Be. 332. § (1) bekezdés a) pont második fordulata szerint megszüntette.

A Be. 339. § (1) bekezdése alapján akként rendelkezett, hogy a jogerős ítéletben a terhelt terhére rótt bűnügyi költséget az állam viseli.

A felülvizsgálati eljárásban hozott határozat - a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben - nem tartalmaz a terheltet bűnügyi költség megfizetésére kötelező rendelkezést. Ezért a Kúria a Be. 585. § (1) és (3) bekezdése szerint elrendelte a terhelt részére e jogcímen esetlegesen befizetett (vagy végrehajtott) összeg törvényes kamatával együtt való visszatérítését.

A fellebbezés és felülvizsgálat kizártságára vonatkozó figyelmeztetés alapja a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, illetve a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja.

Budapest, 2015. május 11.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

írnok  
BÉ